

TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMLARI TARİHÇESİ; 1996'DAN 2023'E

Muhsin Dugan
Elektrik Mühendisi
muhsin.dugan@emo.org.tr

TMMOB Yönetim Kurulu tarafından TMMOB adına Türkiye Enerji Sempozyumu düzenlenmesi görevi Elektrik Mühendisleri Odası'na (EMO) verilmiştir.

Ekonomik sektörlerin ana girdisi ve günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan enerjinin akılcı ve bilimsel yöntemlerle planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi hedefi doğrultusunda, enerjide faaliyet alanlarını oluşturan üretim, iletim ve dağıtım ayaklarının bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir. Enerji kaynaklarının ülkemizin gerçek ihtiyaçlarından yola çıkarak verimli şekilde kullanılması, halka ucuz, kesintisiz ve kaliteli enerji sunumunun sağlanması için temel esastır.

Enerji alanının her yönüyle irdelendiği, sorunlara ulusal ve kamusal çıkarlar penceresinden bakılarak çözümler üretildiği, politika ve önerilerin tartışıldığı TMMOB Enerji Sempozyumları bu özelliğiyle, piyasadaki birbirine rakip çeşitli kesimlerin güdümünde gerçekleştirilen veya lobicilik faaliyetlerine hizmet eden diğer sempozyumlardan ayrı bir yerde bulunmaktadır. EMO tarafından ilki 27 yıl önce gerçekleştirilen ve geleneksel olarak her 2 yılda bir düzenlenen TMMOB Enerji Sempozyumu'nun tarihsel gelişimini özetlemek istedik.

Tüm odaların katılımıyla EMO ve Maden MO tarafından 1996 yılında Ankara'da, I. Türkiye Enerji Sempozyumu düzenlenmiştir. Birinci sempozyumun ardından 3 yıl sonra ikinci sempozyum düzenlenmiş daha sonra da her 2 yılda bir düzenlenerek geleneksel hale gelmiştir. En son Cumhuriyet'in 100. yılı olan 2023'te 14. Türkiye Enerji Sempozyumu "Cumhuriyet'in 100. Yılında Enerji" başlığıyla yapılmıştır.

15. Türkiye Enerji Sempozyumu da 2025 yılında düzenlenecektir.

Enerji sempozyumlarının birincisinin düzenlendiği 1996 yılına özellikle o yılda enerji alanına şöyle bir baktığımızda 1996 yılından 2024 yılına yani günümüze kadar nelerin değiştiğini, bu değişimlerle ilgili TMMOB ve bağlı odalar, asıl olarak da EMO'nun neler söylemiş olduğuna baktığımızda, sempozyumların yapılış nedenleri ve TMMOB ve EMO'nun ne kadar "haklı ve doğru" öngörülerde bulunduğu, öneriler getirdiği, halkımızı ve tüm kamuoyunu aydınlattığı ortaya çıkacaktır.

1996 yılında özet olarak;

- Elektrik üretiminin yüzde 92'si kamuda ve yüzde 8'i özel sektörde,

1996 yılında özet olarak;

- Elektrik üretiminin yüzde 92'si kamuda ve yüzde 8'i özel sektörde,

- Dağıtım sisteminin Kayseri, Çeş ve Kepez bölgeleri hariç tamamı kamuda,

- İletim sisteminin Çeş ve Kepez bölgelerindeki 154 ve 66 kV sistem hariç tamamı kamu tarafından işletilmekteydi.

- Petrol dışalım, üretim ve rafinerisinin tamamı kamuda (TPAO ve TÜPRAŞ),

- Kömür üretimi yüzde 90 kamuda (TKİ ve TTK)

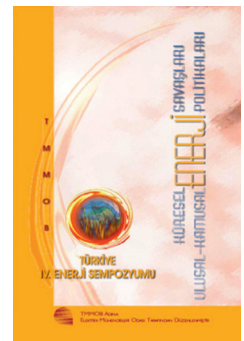
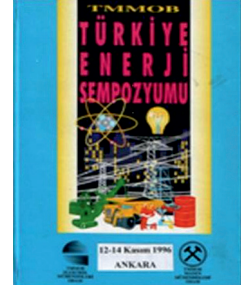
Doğalgaz sisteminin tamamı (dışalım-üretim-iletim ve dağıtım) kamudaydı (BOTAŞ).

2024 yılında özet olarak;

- Elektrik üretiminin yüzde 10'u kamuda ve yüzde 90'ı özel sektörde,

- Dağıtım sisteminin tamamı özel sektörde,

- İletim sisteminin tamamı kamudadır.





• Petrol sistemi TPAO hariç tamamen özel sektörde (TÜPRAŞ satılmıştır),

• Kömür üretiminde TKİ ve TTK iyice küçülmüş ve sektörde ithal kömür ve özel sektör üretimine geçilmiştir.

• Doğalgaz sistemi paramparça edilmiş ve sektör özel şirketlerin eline geçmiştir.

TMMOB ve EMO Türkiye’de enerji sektörünün başına gelecekleri öngörmüşler, halkı, kamuoyunu, uzmanları, ilgilileri, yetkilileri, karar alıcıları ve ülke yönetiminden sorumlu iktidarları uyarmak amacı ile yeni bir etkinlik başlatmışlardır.

Türkiye enerji sempozyumları 1996 yılında düzenlenen birincisinden Cumhuriyetin 100. yılında, 2023’te düzenlenen 14.’süne kadar enerji sektöründe;

- Doğruları,
- Halkın yararına olan politikaları,
- Halkın yararına karşı olan politikaları,
- Özelleştirmelerin yol açtığı ve açacağı sömür, soygun, yağma ve felaketleri,
- Enerjide uygulanan yanlış politikaların ülke ekonomisinde açtığı onulmaz yaraları,
- Enerjinin yarattığı dış bağımlılıkları,
- Enerjide yapılması gerekenleri

ve enerji sektöründeki diğer tüm konuları ayrıntılı bir biçimde konunun uzmanları, akademisyenler, meslek odaları temsilcileri, sendika temsilcileri, sektör çalışanları, demokratik kitle örgütleri temsilcileri ve ilgili kişi ve kurumların katılımıyla tartışılmasına, görüşülmesine ve ayrıntılı raporların yayımlanmasına zemin oluşturmuştur.

Türkiye Enerji Sempozyumları geniş katılımlı, özgür, demokratik ve bilimsel yanıyla son 20 yılda enerji sektöründe bir boşluğu doldurmuştur.

Türkiye Enerji Sempozyumları TMMOB’nin kuruluş yasasında ve EMO’nun Ana Yönetmeliği’nde belirtilen amaç, görev ve sorumluluk çerçevesinde TMMOB ve EMO’nun halka ve kamuoyuna karşı görevinin bir gereği olarak halkı ve kamuoyunu bilgilendirmek, aydınlatmak, enerji alanında yanlışları ve yapılması gerekenleri anlatmak, belgeleriyle ortaya koymak için düzenlenmektedir.

Odanın Amaçları

EMO Ana Yönetmeliği 7. maddesi b ve c bendinde Odanın amaçları şöyle belirtilmiştir:

“b) Kamunun ve ülkenin çıkarlarının sağlanmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, tarımsal ve sınai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknolojik kalkınmasında, çevrenin korunmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak,

c) Meslek, ülke ve üye çıkarlarını korumak için resmi makamlar ve öteki ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, önerilerde ve girişimlerde bulunmak, gerektiğinde çalışma alanına ilişkin olarak kanuni yollara başvurmak, önlemek için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak.”

EMO, Ana Yönetmeliği amaçlar bölümünde kendisine verilen görevler gereği yaptığı ve yapmakta olduğu birçok etkinlik kapsamında Türkiye Enerji Sempozyumu’nu da düzenlemektedir.

Sempozyum başlıklarına bakıldığında dikkat çeken en önemli konuların enerjinin kamu, kamusalılık, kamu yönetimi, küreselleşme, serbest piyasa, toplum, demokrasi ve barış ile ilişkisi olduğu görülmektedir.

Günümüzde Türkiye’de kamu yönetimi çökmüştür. Enerji alanında da diğer tüm alanlarda da kamu yönetimi çökmüştür.

Enerji sempozyumlarında özellikle enerji sektöründe çöküntü, adım adım kamu yönetimindeki çöküntüyle ilişkilendirilerek vurgulanmıştır.

Günümüzde;

- Eğitim çökmüştür, okullarda tuvaletler temizlenmemektedir,
- Sağlık çökmüştür, hastanelerde yeni doğan bebekler öldürülmekte, hastalar randevu alamamaktadır,
- Tarım çökmüştür, gıda fiyatları sürekli artmaktadır,
- Hayvancılık çökmüştür, sürekli et ithal edilmektedir,
- Adalet çökmüştür, Anayasa Mahkemesi kararları bile en alt mahkeme tarafından tanınmamaktadır,

- Millet iradesi çökmüştür, birçok belediyeye kayyum atanmıştır,
- Enerji sektörü çökmüştür, yolda yürüyen insanlar elektrik çarpması sonucu ölmektedir,
- Bayındır işleri çökmüştür, depremler yüzbinlerce binanın çökmesi ve onbinlerce insanın ölmesine yol açarak felakete dönüşmektedir,
- Doğayı koruma çökmüştür, orman yangınları günlerce haftalarca sürmektedir, ülkenin her tarafı delik deşik edilmekte, halk ormanlarını ve diğer kültürel varlıklarını devlete karşı korumaya çalışmaktadır.

Sonuç olarak kamu yönetimi yapılamamaktadır, en küçük doğal bir olay felaketle sonuçlanabilmektedir,

14. Türkiye Enerji Sempozyumu açılış konuşmasında Prof. Dr. Bilsay Kuruç özetle “ülkede krizleri zenginler çıkarır, yoksullar da ülkeyi krizlerden çıkarır” demiştir. Enerji sempozyumlarında krizler ve enerji konuları sürekli işlenmiştir. Enerjinin nasıl vergilendirme aracı olduğu, bütçeye ek kaynakların nasıl enerji üzerinden sağlandığı sürekli vurgulanmıştır.

Günümüz Türkiye’inde; krizlerden çıkmak için, planlı ekonomi için, sürdürülebilir kalkınma için, çevrenin korunması için, kamu yararı öncelikli enerji için, enflasyonun düşürülmesi için, gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesi için, sosyal devlet için, hukuk devleti için, doğal kaynakların yağmalanmasının durdurulması için yapılması gerekenleri öğrenmek adına TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumlarındaki açılış konuşmalarını, oturumlardaki sunumları, tartışmaları, panelleri dikkatlice ele alıp değerlendirmek yeterlidir.

1996 yılında Ankara’da Milli Kütüphane’de düzenlenen Türkiye Enerji Sempozyumu’na dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel katılmıştır. Aradan geçen 27 yılda Türkiye’nin nereden nereye savrulduğunun göstergesi oluncasına artık TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumlarına değil Cumhurbaşkanı ve Enerji Bakanı, kamu adına herhangi bir genel müdür bile katılmamaktadır. TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumu’na kamu yönetiminin ilgisi azaldıkça enerjide kamu yararına işler, kamu çıkarlarının korunması, ulusal kaynakların ülke için kullanılması da azalmış ve azalmaktadır.

TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumları genel olarak yakın tarihimizde ülkemizde ve ülkemiz enerji sektöründeki gelişmeler hakkında tarihe not düşmek, doğru ve bilimsel bir perspektif sunmak işlevini yerine getirmiş ve bundan sonra da yerine getirmeye devam edecektir.

1996’da başlayan ve 2023 yılında 14.sü düzenlenen TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumu konu başlıkları aşağıda sıralanmıştır.

1-1996 Türkiye Enerji Sempozyumu

2-2000’li Yıllarda Ulusal Enerji Politikaları

3-“Küreselleşmenin” Enerji Sektöründe Yapısal Değişim Programı ve Ulusal Enerji Politikaları

4-Küresel Enerji Savaşları - Ulusal-Kamusal Enerji Politikaları

5-Küreselleşmenin Enerji Sektöründe Yapısal Değişim Programı ve Enerji Politikaları

6-Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye Gerçeği

7-Enerjide Serbest Piyasasının Bedeli - Alternatif Enerji Politikaları

8-Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye

9- Toplumsal Etkileri Çerçevesinde Enerji

10- Enerjide Toplumsal Yarar ve Kamusalılık

11- Enerjinin Geleceği

12- Enerji, Ekoloji ve Toplumsal Barış

13- Enerji, Yaşam ve Demokratikleşme

14- Cumhuriyetin 100. Yılında Enerji

2024 yılında kuruluşlarının 70. yılını kutlayan TMMOB ve EMO, 100. yıllarında da 170. yıllarında da Türkiye Enerji Sempozyumlarını düzenlemeye devam edecektir.

Sempozyumları aşağıdaki adresten görüntüleyebilirsiniz

<https://tmmobenerjisempozyumu.org.tr/>

